

baráti cselekedeteknek élt. Két talált gyermeket nevelt, akik nem követték az ő aszkéta életmódját, ezért visszavonult Ottershawba és gazdaságát emberbaráti elvei alapján vezette. ○ *The Dying Negro* ('A haldokló néger', 1773) c. költeményével először adott hangot a rab-szolgaság-ellenes nézeteknek. Fő műve a két ellentétes neveltetésű és alkattú fiút szembeállító háromkötetes, humortalan pedagógiai irányregény a *The History of Sandford and Merton* (1783–1789; Szilvágyi J., Szándford és Merti'n története, 1843). ○ *Irod.*: J. Blackman: *A Memoir of Day* (1862).

Day Lewis, Cecyl: → *Lewis, Cecyl Day*

Dzai Osamu: *Dzai Osamu* (írói név); *Tsushima Shūji* (családi név); (Kanagi, Aomori prefektúra, 1909. jún. 19. — ?, 1948. jún. 13.): japán író. Jómódú nagybirtokos családból származott, Tökyóban angol irodalmat hallgatott. Átrnenetileg bekapcsolódott a kommunista mozgalomba, de individualizmusa miatt csakhamar szakított vele. Zaklatott élete súlyosan megviselte idegrendszerét: negyedik öngyilkossága tett pontot életművére. Kimagasló alkotása *Viyon no suma* ('Villon felesége', 1947; angolul: D. Keene, *Villon's Wife*, 1955) c. elbeszélése. Legjelentősebb műve, *Shayō* ('A hanyatló nap', 1947; németül: O. Benl, *Die sinkende Sonne*, 1958) c. regénye az elszegényedett arisztokrácia háború alatti magatartásának művészi realizmusú leírása. ○ Gyűjt. kiad.: *Zenshū* ('Összes művei', 1955).

D'Azeglio [dácéljo], Massimo; *Massimo Taparelli*, *Marchese di Azeglio* (teljes név); (Torino, 1798. okt. 24. — Firenze, 1866. jan. 15.): olasz író, publicista, államférfi. Mint ifjú piemontei főnemes, rövid katonáskodás után festészetre adta magát s nyolc évig Rómában dolgozott. Milánóban A. Manzoni baráti körébe került, s egyik leányát, Giulíát feleségül vette. Íróként és politikusként — liberális és antiklerikális, noha monarchista szellemben — az olasz egység és függetlenség ügyét szolgálta. Részt vett az 1848-as hadjáratban, majd az 1849. márc. 23-i novarai katasztrófa után ő lett II. Viktor Emánuel első miniszterelnöke és külügyminisztere, utóda 1852-ben Cavour. 1859-ben a római tartomány királyi biztosa, 1860-ban a felszabadult Milánó kormányzója volt. A hatvanas években hirdetett politikáját — kivált *Garibaldival* szemben s a nápolyi és római kérdésben — A. Gramsci erős kritika alá vetette. ○ Két nagy hazafias,

a fényes múltat idéző történelmi regénye — *Ettore Fieramosca* (1833) és *Niccolò de'Lapi* (1841; Sallay G., részlet, *Világirodalmi Antológia*, 4. köt., 1956) — roppant hatást keltett a nemzet haladó erőinek mozgósításában és az olasz nemzeti öntudat kialakításában. Gyűjtő hatású volt röpirat-publicisztikája; hátrahagyott emlékiratai *I miei ricordi* ('Emlékeim', 1867) c. jelentek meg. ○ Gyűjt. kiad.: *Scritti politici e letterari* ('Politikai és irodalmi írások', 1874); *Scritti e discorsi politici* ('Politikai iratok és beszédek', 1931–1938). ○ *Irod.*: C. Invernizzi: *Massimo d'Azeglio* (1935); P. E. Santangelo: *Massimo d'Azeglio politico e moralista* (1937). *Rónai Mihály András*

Dé, Bisnu (1909–): bengáli költő. Arisztokrata családból származott, imagista költőként indult, majd a szocializmus híve és a haladó irodalmi irányzat képviselője lett. ○ Főbb verseskötetei: *Csórábái* ('Homok', 1937); *Szandvipercsar* ('Szandvipi ugar', 1947).

deákirodalom: a régebbi irodalomban az az ágazat, melyet főleg világi értelmiségiek hoztak létre és olvastak. E társadalmi réteg a középkor második felében alakult ki, s irodalma is ettől kezdve tekinthető külön irányzatnak az egyházi és a lovagi mellett. Nyugat-Európában a világi értelmiség elsősorban a polgárságból alakult, s irodalmi tevékenysége is ezzel az osztállyal kapcsolatos; Kelet-Európában és Mo.-on a literátusok általában a nemességből kerültek ki, s a deákirodalom is jórészt nemesi színezetű. ○ A deákirodalom sok szállal kapcsolódik az egyházihoz, mert képviselői egyházi iskolákban sajátították el műveltségük alaprétegét, nagy felületen érintkezik azonban a népi, iratlan irodalommal is. Történetét a magyar irodalomban a 15. sz. végétől a 18. sz. végéig dolgozták ki, de még jó félszázadon át, *Csokonai Vitéz Mihályon* és az ún. kollégiumi költészetén át egészen a népiességig követhető nyomon, amikor a deák-műveltségű réteg (kisnemesek, uradalmi tisztek, tanítók, kántorok) fontos szerepet játszott a népköltészetnek a *magas irodalom* felé való közvetítésében. ○ (→ még *deákirodalom*) ○ *Irod.*: A magyar irodalom története (1–2. köt., 1964); Bán I.—Julow V.: *Debreceni deákirodalom* a felvilágosodás korában (1964).

Tarnai Andor

deákos költészet: 1. a régebbi irodalomtörténeti felfogás szerint a németes és a franciás mellett a 18–19. sz. fordulójának harmadik fő irodalmi irányzata,